

Hayto, Ligia

Zebranie Zespołu Historii Nauk Rolniczych

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/r2, 470-471

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Niektórzy pracownicy wygłosili referaty na różnych zebraniach naukowych poza Pracownią Historii Nauk Ścisłych — w kraju i zagranicą. I tak: prof. J. Dobrzycki w sierpniu wygłosił w Monachium referat, poświęcony problematyce błędów pomiaru w badaniach astronomicznych do początków XVII w., a w Muzeum Mikołaja Kopernika we Fromborku referat o wybranych problemach astronomii Kopernika; mgr M. Bąk w sierpniu wygłosił referat w Turku (Finlandia), poświęcony problemowi — języki narodowe a język nauki; dr S. Zamecki w maju wygłosił referat na zebraniu Zespołu Historii Nauki XIX w., który stanowił wprowadzenie do dyskusji nad jego książką pt. *Koncepcja nauki w szkole lwowsko-warszawskiej* (1977), a na seminarium poświęconym filozoficznemu problemom techniki, zorganizowanym w Politechnice Gdańskiej, referat pt. *Chemia — nauka praktyczna czy teoretyczna?*

Stefan Zamecki
(Warszawa)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII BOTANIKI

Coroczne zebranie Zespołu Historii Botaniki odbyło się 28 października 1978 r. Wygłoszono na nim 2 referaty: Dr Danuta Nespiak (z Wrocławia) *Materiały do biografii naukowej Wojciecha Jastrzębowskiego*. Referentka przedstawiła pokrótce życiorys tego wybitnego polskiego botanika, a następnie omówiła krytycznie różne aspekty jego działalności. Przede wszystkim pokazała zakres i metody badania flory polskiej przez tego uczonego oraz gromadzenia przez niego ogromnych materiałów zielnikowych niezbędnych do większej syntezy. Materiały te zaginęły w wyniku działań wojennych 1863 r. Następnie dr Nespiak scharakteryzowała pracę dydaktyczną Jastrzębowskiego w Instytucie Gospodarstwa Wiejskiego i Rolnictwa w Marymoncie i jego wkład w wykształcenie wielu wybitnych polskich przyrodników i rolników. Na zakończenie przedstawiła stan źródeł do badania historii życia i pracy tego uczonego.

W dyskusji zwrócono uwagę na konieczność pogłębienia znajomości dydaktycznej działalności W. Jastrzębowskiego, a także przypomnienie jego prac z dziedziny filozofii, egonomiki i mineralogii. Pełna naukowa biografia Jastrzębowskiego czeka jeszcze na opracowanie.

Mgr Wanda Grębecka wygłosiła referat pt. *Jan Wolfgang — organizator zespołowych badań szaty roślinnej w Polsce*. Na podstawie odnalezionych materiałów archiwalnych (m. in. korespondencji i dzienników podróży) zrelacjonowała prace nad organizacją wypraw badawczych mających na celu naukowe poznanie Puszczy Białowieskiej (1821—1824). Omówiła też osobisty wkład Wolfganga w te prace. Był on twórcą koncepcji programowej badań, wyrażonej w *Instrukcji* oraz kierownikiem i opiekunem naukowym całości pracy. Referentka podjęła próbę oceny naukowego poziomu tych badań na tle prac florystycznych prowadzonych w owym czasie w Europie.

Dyskutanci zwrócili uwagę na potrzebne prowadzenia badań interdyscyplinarnych w zakresie historii przyrodznawstwa. Postać J. Wolfganga niejednokrotnie była przedmiotem opracowań; zawsze jednak zwracano uwagę na jego działalność na polu farmacji. Działalność naukowa i dydaktyczna na polu botaniki była bądź pomijana, bądź niedoceniana.

Wanda Grębecka
(Warszawa)

ZEBRANIE ZESPOŁU HISTORII NAUK ROLNICZYCH

22 listopada 1978 r. odbyło się w Krakowie zebranie, na którym przewodniczącą Zespołu — doc. Stanisław Brzozowski — przedstawił na wstępie krótkie sprawozdanie z działalności Zespołu w r. 1978. W zebraniu uczestniczyło 25 osób. Re-

feraty wygłosili: dr Zdzisław Kosiek — *Projekty utworzenia katedry rolnictwa na Uniwersytecie Jagiellońskim* i dr Zygmunt Strzetelski — *Z dziejów doświadczalnego rolnictwa małopolskiego do 1918 r.*

Z. Kosiek przedstawił pierwsze projekty utworzenia katedry rolnictwa i weterynarii na UJ na tle sytuacji europejskiej w szkolnictwie rolniczym z końcem XVIII w. Omówił rolę Hugona Kołłątaja, który był inicjatorem tych projektów i starania o ich realizację podejmowane w ramach Wydziału Filozoficznego UJ.

Z. Strzetelski omówił skrótowo działalność pierwszego pola i stacji doświadczalnych, działających już w latach 90-tych XIX w. przy Wyższej Szkole Rolniczej w Dublinach. Następnie przedstawił historię powstania Doświadczalnego Zakładu Rolniczego przy Studium Rolniczym UJ, który działał od 1902 r. w Krakowie pod kierunkiem prof. Stefana Jentysa. Prowadzono w nim na dużą skalę doświadczenia roślinne w gospodarstwach chłopskich i ziemiańskich oraz analizy botaniczno-chemiczne, głównie badania nad kiełkowaniem nasion i analizy nawozów sztucznych. Doskonale wyniki badań Zakładu i jego znaczny wpływ na rozwój gospodarki chłopskiej w Małopolsce był zasługą Jentysa i jego ogromnego wkładu pracy.

W dyskusji nad referatem Z. Kosieka zwrócono uwagę na fakt, że polskie projekty założenia katedry rolnictwa były bardzo wczesne w porównaniu z analogicznymi projektami w krajach zachodnich, a H. Kołłątaj jedynie w projektach katedry weterynarii mógł opierać się na wzorach wiedeńskich; pozostałe plany były zupełnie oryginalne (S. Brzozowski).

Odnosnie referatu Z. Strzetelskiego dyskutanci zastanawiali się nad osobą S. Jentysa, kierunkiem jego studiów w Niemczech i wpływem ich na późniejszą działalność.

Ligia Hayto
(Kraków)

SESJA NAUKOWA ZESPOŁU HISTORII FARMACJI
(PROBLEMY POLSKIEGO CZASOPISMIENICTWA NAUKOWEGO
NA POCZĄTKU XIX WIEKU)

We wprowadzeniu do sesji, która odbyła się 14 XII 1978 r., przewodnicząca Zespołu — dr Barbara Rembienińska-Kuźnicka — przedstawiła niektóre kierunki jego prac. Zwracam tu uwagę tylko na sprawy mogące zainteresować szersze grono historyków nauki. Postanowiono więc przystąpić do pracy nad monografią dziejów farmacji w Polsce. Pracę tę rozpoczęto wykonując już kwerendy archiwalne, a także analizy bibliograficzne czasopism (m. in. „Pamiętnika Farmaceutycznego Wileńskiego”). Nawiązano także ścisłą współpracę z Sekcją Historyczną Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Pozwoli to zjednoczyć wysiłki nad głównym zadaniem Zespołu, tzn. nad opracowaniem monografii historii tej dyscypliny.

Sesja poświęcona czasopiśmiennictwu naukowemu składała się z dwóch części. W pierwszej z nich dr Eugeniusz Tomaszewski przedstawił bardzo interesujący referat pt. *Rozwój polskiego czasopiśmiennictwa naukowego do roku 1831. Cz. I. Analiza rynku wydawniczego*. Referenta interesowała — na tym etapie opracowania problemu — analiza ilościowa (metody statystyczne) i geograficzna, oddająca pewne tendencje w rozwoju polskiego czasopiśmiennictwa naukowego.

Do czasopism naukowych referent zakwalifikował periodyki ściśle naukowe, a także lekarskie, techniczne i niektóre rolnicze. Problematyka naukowa pojawiała się też obficie na łamach czasopism literackich, a nawet tzw. czasopism „moralnych” (dziś tę ostatnią grupę zakwalifikowalibyśmy raczej do popularnonauko-